

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJAT SIJOIT-
TAJINA

Barsk Petri Matias

Opinnäytetyö

Liiketalous
Tradenomi

2024

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

Tekijä	Matias Barsk	Vuosi	2024
Ohjaaja(t)	Kaisa Lammi		
Työn nimi	Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat sijoittajina		
Sivumäärä	33 + 6		

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä tietoa Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoitustietämyksestä ja kiinnostuksesta sijoittamiseen. Opinnäytetyö selvitti, kuinka yleistä sijoittaminen on opiskelijoiden keskuudessa, kuinka kiinnostuneita he ovat aiheesta, ja mitkä ovat mahdollisia esteitä sille, että sijoittamista ei ole vielä aloitettu. Kyselyyn vastanneista valtaosa oli 18–34 ikäisiä, joten tutkimus kohdistui pääosin nuoriin aikuisiin.

Opinnäytetyön teoriaosuus sisälsi tietoa sijoitusinstrumenteista sekä suomalaisten sijoituskäyttäytymisestä. Teoreettinen viitekehys rakentui kyseisten aihealueiden kirjallisuuden ja nettiartikkeleiden pohjalle. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena.

Aineistonkeruu tapahtui sähköisellä kyselylomakkeella, joka laadittiin hyödyntäen Webropolia ja välitettiin sähköpostitse Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijaryhmille. Vastauksia kerättiin reilun viikon ajan ja niitä saatiin lopulta kerättyä 99. Kyselylomakkeessa sijoittaville oli laadittu erillinen osio heidän sijoituskäyttäytymisestään. Heille, jotka eivät sijoita, laadittiin erillinen osio koetuista esteistä sijoittamiselle ja sen aloittamiselle. Kaikki osallistujat vastasivat yhteiseen osioon sijoitustietämyksestä.

Tulokset osoittivat, että Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat kiinnostuneita sijoittamisesta ja kyselyyn vastanneista kaksi kolmasosaa oli jo aloittanut sijoittamisen. Sijoittavien osalta suosituimpia sijoitusinstrumentteja olivat rahastot ja osakkeet. Sijoitusinstrumenttien tuntemusta oli keskimääräistä paremmin rahastoista, osakkeista ja sijoitusasunnosta. Suurimmaksi esteeksi sijoittamisen aloittamiselle opiskelijat kokivat tietävänsä aiheesta liian vähän, ja jopa sijoittamisen aloittaminen koettiin vaikeaksi.

Business Management
Bachelor of Business Administration

Author	Matias Barsk	Year	2024
Supervisor(s)	Kaisa Lammi		
Title	Lapland University of Applied Sciences students as investors		
Number of pages	33 + 6		

The purpose of the study was to gather information from the students at Lapland University of Applied Sciences about their knowledge and interest in investing. The thesis showed how common investing is in a group of students, and how interested students are in the topic and what the possible reasons are why they have not yet decided to start investing. Most of the participants who answered the survey were 18-34 years old, so the study was mainly based on young adults.

The theoretical part of the thesis included information about the most common investment products and how Finnish people invest. The theoretical context of the study was based on literature and internet articles of these topics. The quantitative research method was used.

Data was gathered using a Webropol internet survey, the link to the survey was sent to student groups at Lapland University of Applied Sciences. Responses were collected for more than a week and 99 people completed the survey. The survey had a specific section for those that are investing. This specific part asked questions about investing behavior. For those who do not invest, there was a specific part that asked questions about the possible obstacles that might prevent them from starting investing. Every participant of the study answered questions about their knowledge of investing.

The results of the study showed that the students at Lapland University of Applied Sciences were interested in investing, two thirds of the students had already started investing. The most popular investment instruments were funds and stocks. The most familiar investment instruments were funds, stocks and apartments. The most common obstacle for investing was that students felt that they know too little about the topic. Investing was also found too difficult to start.

Keywords survey, young adults, investment activities, economy

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUSMENETELMÄ	7
3 SIOITUSINSTRUMENTIT	9
3.1 Arvopaperit	9
3.1.1 Osakkeet	9
3.1.2 Rahastot	9
3.1.3 Joukkovelkakirjat	10
3.2 Vaihtoehtoiset sijoitusinstrumentit	11
3.2.1 Talletukset ja säästötilit	11
3.2.2 Kiinteistöt	11
3.2.3 Metsä	12
3.2.4 Muut sijoituskohteet	12
4 SUOMALAISTEN SIOITUSKÄYTTÄYTYMINEN	14
4.1 Suomalaiset sijoittajina	14
4.2 Sijoittajan taloudellinen kyvykkyys	15
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	16
5.1 Kyselyn rakenne	16
5.2 Vastaaajien taustatiedot	16
5.3 Tulokset	18
5.3.1 Kysymykset sijoittaville	19
5.3.2 Kysymykset heille, jotka eivät sijoita	22
5.3.3 Sijoitustietämyksen kysymykset	25
6 POHDINTA	28
LÄHTEET	31
LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Suomalaisten suhtautumisessa rahankäyttöön tapahtuu muutosta koko ajan. Jo pidemmän aikaa suomalaiset ovat tunnetusti säästäneet varojaan turvamaan arjen yllättäviä tilanteita. Elinkeinoelämän valtuuskunnan (EVA) julkaisemassa artikkelissa vuodelta 2020 kerrotaan suomalaisten suhtautumisen muuttuneen myönteisemmäksi ja arkisemmaksi säästämistä ja sijoittamista kohtaan. Kahdeskymmenessä vuodessa on tapahtunut paljon muutosta, sillä vuonna 2000 vastaajista 42 prosenttia piti osakesijoittamista erinomaisena keinona lisätä vaurautta, vuonna 2019 tuo prosenttiosuus oli noussut jo 62 prosenttiin. Etenkin nuorten tapa puhua sijoittamisesta ja rahankäytöstä on avoimempaa. (EVA 2020.)

Sijoittaminen alkaa olla trendikäs aihe suomalaisten arkielämässä ja yleisenä kiinnostuksen kohteena. Tietoa sijoittamisesta on olemassa enemmän ja enemmän, eikä kyse ole enää tiedon löytämisestä, vaan viitseliäisyydestä ja asenteista omaa varallisuuttaan ja rahankäyttöään kohtaan. Tilastokeskuksen (2021) mukaan sijoitusrahastoja tai kotimaassa noteerattuja pörssiosakkeita omisti 1,85 miljoonaa henkilöä eli 34 % asuntoväestöstä vuoden 2021 lopussa. Vuosi aikaisemmin sama luku oli 1,70 miljoonaa. Nuorten osalta jo peräti 29,5 % 16–24 ikäisistä ja 38,0 % 25–34 ikäisistä omisti sijoitusrahasto-osuuksia tai kotimaisia osakkeita. Euroclear Finlandin ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä osakesäästötilien määrä on ollut tasaisessa kasvussa julkaistujen tilastojen mukaan (Pörssisäätiö 2024).

Tutkimuksen lähtökohtana on selvittää Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tietämystä ja kiinnostusta sijoittamiseen. Tutkimuksen aihe valikoitui omasta kiinnostuksesta sijoittamista kohtaan ja eritoten muiden opiskelijoiden tietämys ja kiinnostus aiheesta innoitti minua ottamaan aiheen tarkasteluun. Aiheesta kiinnostavan tekee se, kuinka tuttua sijoittaminen on ammattikorkeakoulun opiskelijoille, millaiseksi he kokevat oman osaamisensa sijoittamiseen ja mitkä ovat suurimmat esteet sijoittamisen aloittamiselle.

Opinnäytetyön tutkimusongelma on, kuinka moni ammattikorkeakouluopiskelijoista sijoittaa ja kuinka paljon he tietävät sijoittamisesta. Tutkimusta rajataan

apukysymyksiin selvittämällä seuraavia asioita: Kuinka yleistä sijoittaminen on ammattikorkeakoulun opiskelijoiden keskuudessa? Kuinka paljon ammattikorkeakoulun opiskelijat tietävät sijoittamisesta, ja ovatko he kiinnostuneita sijoittamisesta? Mitä opiskelijat pitävät suurimpana esteenä sijoittamisen aloittamiselle?

Kohderyhmä on rajattu ammattikorkeakoulun opiskelijoihin, koska näin Lapin AMK voi saada täsmällistä tietoa omien opiskelijoidensa asenteista ja opetuksen kysynnästä sijoittamiseen liittyen sekä sijoitusprojektien tarpeesta.

Opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen muodostavat erilaiset sijoitusinstrumentit. Opiskelijoilta kysyttiin sijoitusinstrumenteista, joten tarkoituksena on tehdä sijoittamisen aihepiiri tutuksi myös opinnäytetyön lukijalle. Sijoitustoiminnan teoriaosuus perustuu sijoittamisen alan kirjallisuuteen ja artikkeleihin. Kontekstina Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kyselyn vastauksille esittelen aiempia havaintoja kotitalouksien ja nuorten aikuisten sijoituskäyttäytymistä Suomen mittakaavassa. Yhtenä teemana tutkimuksessa oli myös sijoittamisen aloittamisen merkittävimmät haasteet.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelman avulla verkossa. Webropol on helppokäyttöinen ohjelma kyselylomakkeiden laadintaan, käsittelyyn ja analysointiin. Webropol on käyttäjilleen, eli myös vastaajille helppo tapa vastata kyselyyn. Kyselylomake aukeaa linkin avulla, josta pääsee täyttämään lomaketta. Sähköinen kysely on vastaajalle hyvä, koska siihen pystyy itsenäisesti vastaamaan haluamanaan ajankohtana.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Opinnäytetyössäni ilmiönä on opiskelijoiden sijoituskäyttäytyminen. Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää tutkittavan ilmiön tekijöiden parametrien tai muuttujien tuntemista. Ilmiö on jo entuudestaan tuttu, joten tutkimuksessa on tarkoitus mitata, yleistää ja selittää ilmiötä ja vetää tulosten avulla johtopäätöksiä (Kananen 2011, 17). Opinnäytetyöni tulee onnistuessaan vastata kysymyksiin, kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Määrällinen tutkimusmenetelmä vastaa näihin kysymyksiin. Henkilöitä koskevat muuttujat pystytään muuttamaan numeeriseen muotoon antamalla niille symbolinen arvo, kuten kirjain tai numero ja vakioimaan tutkittavat asiat lomakkeeseen. Määrällinen tutkimus antaa myös yleisen kuvan muuttujien välisistä suhteista ja eroista. (Vilkka 2007, 13–16.)

Määrällisen tutkimuksen aineiston hankinnassa vastaajien määrä on tyypillisesti suuri. Havaintoyksiköiden määrä tulisi olla vähintään 100 eli osallistujien määrä kyselyyn tulisi olla vähintään 100 tilastollisia menetelmiä käytettäessä. (Heikkilä 2004, 45; Nummenmaa 2006, 26.)

Perusjoukko on kohdejoukko, josta tutkimuksessa halutaan tehdä päätelmiä (Vilkka 2007, 51). Otos tarkoittaa joukkoa ihmisiä, jotka on poimittu perusjoukosta. Ihannetilanteessa otos edustaa perusjoukkoa mahdollisimman hyvin (Vilkka 2007, 51). Tämän vuoksi on tärkeää opinnäytetyössä, että otoksen koko on mahdollisimman suuri, jotta se antaa mahdollisimman todellisen kuvan perusjoukosta. Otoskehikkona tutkimuksessa on Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat, joten he muodostavat tutkimuksen populaation eli perusjoukon. Perusjoukosta poimitaan otos hyödyntämällä sopivaa otantamenetelmää.

Kokonaisotanta tarkoittaa koko perusjoukon sisällyttämistä mukaan tutkimukseen. Kokonaisotanta kannattaa tehdä silloin, kun otoskooksi tulisi yli puolet perusjoukosta ja sitä voi myös harkita, jos yksi kolmasosa perusjoukosta tulee otokseen. Kokonaisotantaa käytetään pienessä tutkimusaineistossa, jotka Heikkilä määrittelee perusjoukon ollessa alle sata havaintoyksikköä (Heikkilä 2004, 43; Nummenmaa 2006, 22.)

Opinnäytetyössä käytetään kyselylomaketta aineiston keräämiseksi. Kyselyn etuna pidetään yleensä sitä, että pystytään keräämään laaja aineisto eli pystytään tavoittamaan paljon henkilöitä ja kysymään useita kysymyksiä (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat parhaiten tavoitettavissa sähköisten kanavien avulla. Näin saadaan kyselyyn osallistujat tavoitettua ja kysely toteutettua kohtuullisen lyhyellä aikavälillä. Kysely soveltuu aineiston keräämiseen parhaiten myös, kun tutkittavat asiat ovat henkilökohtaisia (Vilka 2007, 28), kuten omassa tutkimuksessani sijoituskäyttäytymisestä.

Kyselyyn tutkimuksena liittyy myös heikkouksia. Tavallisimmin aineistoa pidetään pinnallisena ja tutkimuksia teoreettisesti vaatimattomana. Haittoina kyselytutkimuksen onnistumiselle voi olla kyselyyn vastaamattomuus eli kato. Kysymyslomakkeen kysymysten vastausvaihtoehdot voivat olla vastaajan mielestä epäsovikat, joten hän ei löydä itselleen sopivaa vaihtoehtoa ja väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida. Vastaajien huolimattomuus tai välinpitämättömyys voi vääristää vastaajien todellista tilannetta tutkimukseen osallistuessa. Haittana voi myös olla se, että ei tiedetä, miten perehtyneitä aiheeseen vastaajat ovat. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.)

Kyselyyn laaditaan monivalintakysymykset valmiiksi ja numeroidaan vastausvaihtoehdot, joihin kyselyyn vastaaja merkitsee yhden tai useamman vastauksensa kysymyksen ohjeistuksen mukaisesti. Asteikkoihin eli skaaloihin perustuvissa kysymystyypeissä esitetään väittämiä, joihin vastaajan tehtävänä on merkitä vastauksena perustuen siihen, kuinka voimakkaasti hän on samaa tai eri mieltä väittämän kanssa. Avoimissa kysymyksissä esitetään kysymys, jonka jälkeen jätetään tyhjä tila kysymykseen vastaamista varten. (Hirsjärvi ym. 2007, 194–195.)

Analyysivaiheessa kyselylomakkeen tiedot kirjataan taulukkoon, jota kutsutaan myös nimellä havaintomatriisi. Matriisin vaakariville tulevat henkilön kaikkien muuttujien tiedot, jotka ovat tässä tapauksessa tutkittavat asiat. Pystysarakkeeseen tulee jokaisen henkilön samaa muuttujaa koskeva tieto. Pystysarakkeen numerotiedot eli muuttujan havainnot poimitaan taulukosta, ja havainnollistetaan mahdollisimman selkeällä tavoin esimerkiksi taulukon tai pylväsdiagrammin muodossa.

3 SIJOITUSINSTRUMENTIT

Puhuttaessa sijoituskohteista ensimmäisenä ajatuksena yleisesti tulevat mieleen osakkeet ja muut arvopaperit. Tässä osuudessa käyn läpi tunnettuja sijoitusinstrumentteja, jotka olen jakanut arvopapereihin ja vaihtoehtoiseen sijoitusinstrumentteihin.

3.1 Arvopaperit

3.1.1 Osakkeet

Osake on arvopaperi, joka on omistusosuus osakeyhtiöstä. Ostamalla osakkeen ostat samalla osuuden yhtiöstä (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 75–76). Osakkeen omistaminen antaa taloudellisia oikeuksia sekä päätäntävaltaa. Osakkeen taloudellinen oikeus on saada yhtiön jakamaa osinkoa omien osakkeidensa verran sekä mahdollisuus merkitä uusia osakkeita osakeannissa. Osakkeenomistajat pystyvät käyttämään äänivaltaansa yhtiökokouksessa. (Kallunki ym. 2019, 76.)

Osakkeen ansaintalogiikka perustuu saatuihin osinkotuloihin sekä osakkeen hinnan arvon muutokseen. Osakkeet ovat olleet tuottoisin sijoituskohteita pitkällä aikavälillä (Kallunki ym. 2019, 76). Osakkeen omistajan korkea tuotto-odotus ei tule ilman korkeaa riskitasoa. Osakkeenomistajan riskinä on osakkeen arvon aleneminen tai jopa yrityksen konkurssi, jolloin osakkeen omistaja voi menettää koko yhtiön osakkeisiin sijoittamansa summan (Kallunki ym. 2019, 86; Pörssisäätiö 2023).

3.1.2 Rahastot

Rahastot ovat arvopapereita, joihin sijoittamalla sijoitat useampaan rahoitusväliineseen samanaikaisesti. Yksittäinen rahasto voi sijoittaa joko pelkkiin osakkeisiin, pelkkiin korkoihin tai molempiin. Sijoitusrahastossa sijoittajilta kerätään varoja, jotka sijoitetaan eri sijoituskohteisiin kunkin rahaston sijoituspolitiikan mukaisesti. Rahastosijoituksen tekeminen on helppoa, sillä rahastot tarjoavat sijoittamiseen liittyvät resurssit sekä salkunhoidon palveluntarjoajan kertaluontoisia tai

jatkuvasti perittäviä palkkioita vastaan (Anderson & Tuhkanen 2004, 287–288). Rahastojen ostaminen ja myyminen tapahtuvat toimeksiantoina rahaston välittäjille. Suomalaisissa sijoitusrahastoissa arvo lasketaan tavallisesti jokaisena pankkipäivänä ja rahasto-osuuksia voi merkitä ja lunastaa jatkuvasti. Rahasto-osuuden hinta on aina sama uudelle sijoittajalle ja osuudesta luopuvalle eli rahaston tekemien sijoitusten käypä markkina-arvo jaettuna rahasto-osuuksien lukumäärällä. Rahaston pääoma muuttuu rahasto-osuuksia merkittäessä tai lunastettaessa. (Kallunki ym. 2019, 117.)

Rahastoja tarjoavat pankit ja sijoitusyhtiöt. Rahastot jaetaan aktiivisiin ja passiivisiin rahastoihin. Aktiivisissa rahastoissa salkunhoitaja poimii osakkeita ja päivittää salkkua aktiivisesti rahaston sijoitusstrategian mukaisesti. Aktiiviset rahastot pyrkivät vertailuindeksiään parempaan tuottoon. Passiivinen rahasto puolestaan sijoittaa osakkeisiin samassa suhteessa kuin niiden osuus on vertailuindeksissä. Passiivinen rahasto seuraa indeksirahaston rakennetta, jolloin pyritään indeksin mukaiseen markkinoiden keskimääräiseen tuottoon. (Kallunki ym. 2019, 124; Pörssisäätiö 2023.)

Rahastoja ostettaessa merkittävään rooliin nousevat kulut. Aktiivisten rahastojen kulut ovat keskimäärin suuremmat kuin passiivisten rahastojen. Aktiivinen rahasto ei kuitenkaan anna takeita, että tuotot ylittävät passiivisen rahaston. (Pörssisäätiö 2023.)

ETF-rahastot ovat rahastoja, joilla pystyy käymään kauppaa samalla tavalla kuin osakkeella. ETF-rahastoja on listattuna pörssiin välittäjien sivuilla ja niillä pystyy käymään kauppaa myös kaupankäyntipäivän aikana. ETF-rahaston hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaisesti. (Kallunki ym. 2019, 117.)

3.1.3 Joukkovelkakirjat

Joukkovelkakirjalainat ovat julkisyhteisöjen tai jonkin muun liikkeellelaskijan, kuten pankkien ja yritysten liikkeelle laskemia velkakirjoja. Lainan liikkeellelaskijan perusteella määräytyy, kuinka suuri on lainan riski, eli kuinka suurella varmuudella sijoittaja voi odottaa saavansa sovitun korkomaksun sovitussa aikataulussa.

Joukkolainat ovat juoksuajaltaan useita vuosia, joten ne ovat suhteellisen pitkäaikaisia sijoituskohteita. Sijoittaja voi ostaa joukkolainan joko suoraan liikkeellelaskijalta tai toisilta sijoittajilta jälkimarkkinoilta. (Kallunki ym. 2019, 66, 68.)

3.2 Vaihtoehtoiset sijoitusinstrumentit

3.2.1 Talletukset ja säästötilit

Pankkitalletus on lyhytaikainen sijoitus, jossa sijoittaja lainaa rahansa pankille. Pankit tarjoavat erilaisia käyttö-, säästö-, sijoitus- ja määräaikaistilejä. Näiden tilien ehdoissa erot ovat nosto-oikeudessa ja koron määrittelyssä. Korkeus on monesti sidottu pankin prime-korkoon. Maksuliikenteeseen tarkoitetuissa tileissä korko on melko olematon. Säästö- ja sijoitustileissä korko on hiukan korkeampi ja porrastettu talletusmäärän mukaan. Määräaikaistileissä korko on kiinteä noudattaen ajankohdan markkinakorkoa. Korkeus määrittyy tallennettavan summan ja juoksuajan perusteella. (Anderson & Tuhkanen 2004, 164.)

3.2.2 Kiinteistöt

Kiinteistösijoittamiseen ryhtymistä houkuttelee sen omistajalleen tarjoama vakaa ja kohtuullisella varmuudella ennustettava tuotto. Yksityishenkilöiden kiinteistöinvestitukset ovat tyypillisesti pieniä asuntoja opiskelupaikkakuntien läheisyydessä. Asuntosijoittajan tuotto määrittyy saatujen vuokratuottojen perusteella vastikkeiden maksun ja muiden kulujen vähentämisen jälkeen. Kiinteistöjen nettovuokratuotto on tyypillisesti korkeampi kuin esim. korkosijoitusten korkotuotto tai osakesijoitusten osinkotuotto (Kallunki ym. 2019, 89). Asuntosijoittaminen vaatii kuitenkin enemmän työtä, sillä esimerkiksi vuokralaisten vaihtuvuus voi olla tiheää, ja aikaa ja rahaa kuluu asunnon kunnossapitoon ja vuokralaisten etsintään. Asunnosta voi saada tuottoa myös asunnon arvonnousun myötä. Asunnon arvostus voi myös laskea aiheuttaen sijoittajalle luovutustappiota. (Hämäläinen 2005, 19–20.)

Moni karttaa kiinteistösijoittamista, sillä se on yksikkökooltaan suuri sijoitus yksityisinvestorille. Kiinteistö on myös melko paljon hitaammin ja vaikeammin muutettavissa rahaksi, eli on sijoitusinstrumenttina epälikvidi. Kiinteistömarkkinoilla

on vähemmän potentiaalisia ostajia kuin esimerkiksi osake- ja korkomarkkinoilla. Kiinteistökauppojen toteuttamiseen kuuluu aina aikaa ja kaupankäynti aiheuttaa muita sijoitusinstrumentteja enemmän kustannuksia, kuten kiinteistövälittäjän palkkiot ja varainsiirtoverot. (Kallunki ym. 2019, 89–90.)

3.2.3 Metsä

Metsäsijoittamisen ansaintaperiaatteena on puun myynnistä saatavat tulot. Puuta myydään harvennushakkuiden aikana, joka on tavallisesti kaksi kertaa ennen päätehakkuuta. Päätehakkuussa metsä korjataan kokonaan pois, jolloin myytävää puuta syntyy kaikista eniten. Metsä tuottaa myös kiinteistön arvonnousulla. (Osakesijoittaja 2024a.)

Sijoitusinstrumenttina metsä sopii parhaiten sijoittajalle, joka kykenee investoimaan sijoitukseen jopa kymmeniä vuosia. Onnistuneella puukaupalla ja hoitoinvestoinneilla voi päästä 3–6 % vuosituottoon. Suhdanteet ja puukaupan kilpailuttaminen vaikuttavat merkittävästi tuottoihin. (Metsänhoitoyhdistys 2023).

Metsän hoitamiseen menee kuluja. Metsän omistaja voi vähentää kuluja tekeillä hoitotöitä itsenäisesti. Laskettuja kuluja metsän kiertoajalle on 15 %. Kuluja tulee metsän uudistamistöistä, kuten maanmuokkauksesta ja taimien istutuksesta. Kuluja ovat myös varhais- ja taimikonhoito sekä metsätien teko ja metsän lannoitus. (Metsänhoitoyhdistys 2023.)

3.2.4 Muut sijoituskohteet

Valuutat ovat yksi vaikeimmista sijoituskohteista, sillä se vaatii ymmärrystä markkinoiden heilunnasta ja niihin johtavista tekijöistä, kuten maailmantaloudelliset ja poliittiset tapahtumat. Inflaatio vaikuttaa valuuttakauppaan, sillä korkeamman inflaation alueen valuutan arvo laskee suhteessa matalamman inflaation alueisiin. Toinen valuuttakurssiin vaikuttava tekijä on luonnollisesti korko. Useimmat valuutat ovat kelluvia valuuttoja. Tämä tarkoittaa sitä, että valuutan arvo määräytyy markkinoilla. Keskuspankki voi kuitenkin laskea tai nostaa korkoa vaikuttaakseen valuutan arvoon. Valuuttojen hinnat vaihtelevat volatiilin markkinan myötä aktiivisemmin, joten lyhyen aikavälin kaupankäyntiin se luo paljon mahdollisuuksia os-

toon ja myyntiin. Valuutta sopii lyhyen aikavälin sijoituskohteeksi, kuten treidaille. Valuuttan sijoittavan on seurattava kursseja ja uutisointia hyvin aktiivisesti. Välittäjien hallitsemien valuuttamarkkinoiden sääntelemättömän luonteen vuoksi kauppaa käydään ammattilaisia vastaan. (Osakesijoittaja 2024b.)

Kryptovaluutat eroavat sijoituskohteena valuutasta merkittävästi. Kryptovaluutta on valuuttana inflaationsuojattu, sillä sitä ei voi painaa lisää ja kryptovaluutan arvo määräytyy kysynnän ja tarjonnan perusteella (Osakesijoittaja 2024c). Suurten virtuaalivaluuttojen kurssivaihtelu on ollut tyypillisesti jyrkkää. Sijoitusinstrumenttina kryptovaluutan ansaintaperiaate on sama kuin osakkeella, eli voittoa tavoitellaan hyötymällä kryptovaluutan arvonnousuista ja laskuista (Osakesijoittaja 2024d).

Kryptovaluutta on yksi käyttötarkoitus lohkoketjuteknologialle, joka on läpinäkyvä, luotettava ja manipuloimaton tiedontallennusjärjestelmä. Lohkoketjussa tieto eli esimerkiksi transaktiot tallentuvat pysyvästi aikajärjestyksessä lohkoille ja kun lohko on täynnä, sen sisältö varmistetaan ja se linkitetään kryptografisella salausmenetelmällä sitä edeltävään lohkoon, jolloin muodostuu lohkoketjuja. Lohkojen tietoja ei pysty myöhemmin muuttamaan, jolloin tieto säilyy muuttumattomana, ja sitä pystyy tarkastelemaan jälkikäteen. Näin esimerkiksi virtuaalivaluutan siirtäminen onnistutaan toteuttamaan siten, että tapahtumasta jää jälki tietokantaan ja virtuaalivaluutaa ei voida käyttää useampaa kertaa, vaan raha poistuu asianmukaisesti siirron toiselta osapuolelta. (Johansson, Eerola, Innanen, Viitala & Ala-saarela 2019, luku 1.0.2.)

Johdannaiset ovat muista sijoituskohteista johdettuja sijoitusinstrumentteja. Tämä tarkoittaa, että niiden arvo määräytyy jonkin toisen instrumentin eli kohde-etuuden perusteella. Kohde-etuutena voi toimia esimerkiksi osake, valuutta, korko tai raaka-aine. Tunnetuimpia johdannaisia ovat optiot, termiinit, futuurit ja swap-sopimukset. Johdannaiskaupassa käydään kauppaa oikeuksilla ja velvollisuuksilla suorittaa kauppa tiettyinä ajankohtana tiettyyn hintaan. Kohde-etuudet eivät itsessään vaihda omistajaa, vaan kaupan toinen osapuoli maksaa option toteutuspäivänä tarvittaessa kohde-etuuden markkinahinnan ja johdannaisopimuksessa sovitun lunastushinnan välisen erotuksen. (Kallunki ym. 2019, 101.)

4 SUOMALAISTEN SIOITUSKÄYTTÄYTYMINEN

4.1 Suomalaiset sijoittajina

Sijoittaminen alkaa olla trendikäs aihe suomalaisten arkielämässä ja yleisenä kiinnostuksen kohteena. Etenkin nuorten tapa puhua sijoittamisesta ja rahankäytöstä on avoimempaa. Tietoa sijoittamisesta on olemassa enemmän ja enemmän, eikä kyse ole enää tiedon löytämisestä, vaan viitseliäisyydestä ja asenteista omaa varallisuuttaan ja rahankäyttöään kohtaan. Tilastokeskuksen (Tilastokeskus 2021) mukaan sijoitusrahastoja tai kotimaassa noteerattuja pörssiosakkeita omisti 1,85 miljoonaa henkilöä eli 34 % asuntoväestöstä vuoden 2021 lopussa. Vuosi aikaisemmin sama luku oli 1,70 miljoonaa. Nuorten osalta jo peräti 29,5 % 16–24 ikäisistä ja 38,0 % 25–34 ikäisistä omisti sijoitusrahasto-osuuksia tai kotimaisia osakkeita. Euroclear Finlandin ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä osakesäästötilien määrä on ollut tasaisessa kasvussa julkaistujen tilastojen mukaan (Pörssisäätiö 2024).

Suomalaisten kotitalouksien sijoittamisesta löytyy jonkin verran tutkimustietoa, mutta nuorten ja opiskelijoiden osalta akateemisia tutkimuksia on vähän. Suomalaisen kotitalouksien rahankäytöstä ja kulutustottumuksista on tehty lukuisia kyselytutkimuksia. Tunnetuimpia julkaisuja ovat Tilastokeskuksen julkaisut suomalaisten varallisuudesta sekä Finanssialan julkaisema raportti säästämisestä ja luotonkäytöstä. Pankit julkaisevat myös omia kyselytutkimuksiaan säännöllisesti. Danske Bankin julkaisee Taloudellinen mielenrauha -raporttinsa vuosittain ja julkaisuja saadaan myös muiden pankkien kyselytutkimuksista säännöllisin väliajoin.

Danske Bankin (2022) tekemän kyselytutkimuksen mukaan nuorten sijoittaminen on edelleen yleistynyt merkittävästi vuodesta 2020. Alle 34-vuotiaista nuorista jo 44 prosenttia sijoittaa osakkeisiin, arvopapereihin tai vastaaviin. Kaksi vuotta sitten vastaava tutkimustulos oli 36 prosenttia.

Myös Finanssialan (2023) tekemän haastattelututkimuksen perusteella erityisesti nuoret ovat keskimääräistä enemmän kiinnostuneita sijoittamaan seuraavan vuo-

den aikana. Tutkimuksen mukaan sijoitusinstrumenteista kaikkien haastateltavien keskuudessa suosituimpia olivat sijoitusrahastot, joita oli 33 prosentilla ja pörssiosakkeet, jota oli 20 prosentilla vastaajista. Rahaa oli sijoitettuna muihin sijoituskohteisiin osakesäästölille (9 %), vakuutussäästöihin (9 %), loma-asuntoon (8 %), sijoitusasuntoon (8 %), maa- ja metsäomaisuuteen (7 %) ja kryptovaluuttoihin (5 %). Haastatteluiden perusteella nuorten suosituimmat sijoituskohteet olivat niin ikään sijoitusrahastot ja pörssiosakkeet. Osakesäästölille sijoittaminen houkutteli varsinkin 15–34-vuotiaita keskimäärin muita ikäluokkia enemmän.

4.2 Sijoittajan taloudellinen kyvykkyys

Taloudellisella kyvykkyydellä tarkoitetaan ihmisen taloudellista tietämystä, mukaan lukien kykyä pysyä ajan tasalla ja etsiä taloudellista informaatiota, mutta myös kuinka tämä informaatio vaikuttaa henkilökohtaisesti taloudelliseen itsetuntoon ja taloudellisiin näkemyksiin, taloudelliseen käyttäytymiseen ja taloudelliseen hyvinvointiin. Taloudellinen tieto, kuten kyky tehdä budjetti, ymmärtää taloudellista sanastoa ja käsitteitä sekä taloudellisten tuotteiden ja palveluiden käyttämisen hallinta, ovat konkreettisia taitoja, jotka tukevat ihmisten arkielämää. Lisäksi itsetunto, johon lukeutuu myös itseluottamus omaan taloudenpitoon, voi maannuttaa johdonmukaista päätöksentekoa tehdä taloudellisia suunnitelmia tulevaisuuteen sekä toteuttaa näitä suunnitelmia. Tämä taloudellinen käyttäytyminen on se tekijä, mikä myös tukee subjektiivista ja taloudellista hyvinvointia. Taloudellisen kyvykkyuden kehittyminen on erityisen tärkeää nuorille, kun he siirtyvät taloudelliseen itsenäisyyteen ja usein samalla tehden siirtymisen kouluttautumiseen ja työelämään. (Ranta 2022.)

Aikaisemman tutkimuksen mukaan (Pellinen 2009, 104-105) suomalaiset hakevat sijoitustietoa sekä lehdistä että internetistä ja myös pankin yhdyshenkilö on toiminut yhtenä merkittävistä tiedonlähteistä. Ystävien osuus koko aineiston osuudesta oli vain noin 5 %.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

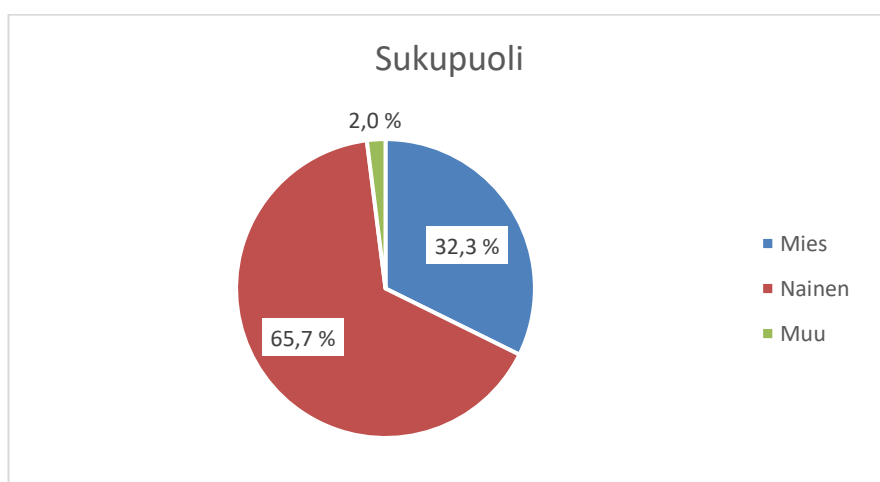
5.1 Kyselyn rakenne

Kyselyn ensimmäisessä osiossa tiedusteltiin kiinnostusta sijoittamiseen sekä tehtiin jako sijoittaviin ja heihin, jotka eivät sijoita. Tämän jälkeen kyselyn navigaatio toteutettiin niin, että sijoittaville oli laadittu oma osionsa heidän sijoituskäyttäytymisestään. Heille, jotka eivät sijoita, laadittiin kysymyksiä budjetista ja koetuista esteistä sijoittamiselle ja sen aloittamiselle. Tämän jälkeen kaikki osallistujat vastasivat yhteisiin kysymyksiin sijoitustietämyksestä ja tiedon etsinnästä sekä kolmeen taustatietokysymykseen.

Jako sijoittaviin ja heihin, jotka eivät sijoita, oli tärkeää tehdä, koska näin saatiin kysymykset kohdistettua oikeille henkilöille, eikä sekaannuksia tulisi kyselyyn vastattaessa. Sijoittavilta haluttiin tiedustella, kuinka säännöllistä sijoittamistoimintaa on ja millä tavoin sijoittamista toteutetaan. Heidän, jotka eivät sijoita, puolella painopisteenä oli kerätä tietoa, onko sijoittaminen ensinnäkin taloudellisesti mahdollista ja mitä muita esteitä sijoittamiselle koetaan.

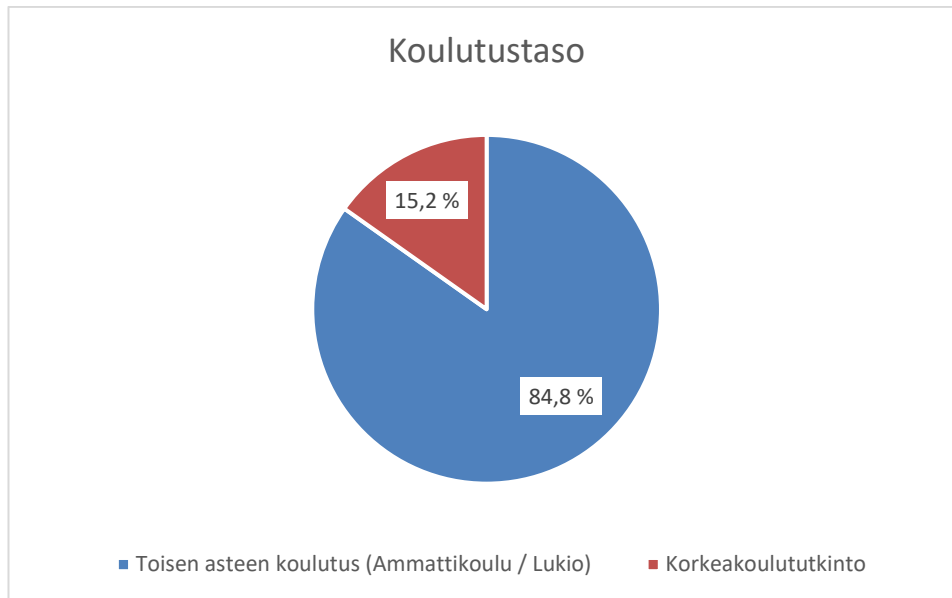
5.2 Vastaajien taustatiedot

Osallistujilta kysyttiin kyselyn lopussa taustatietoja. Ensin kysyttiin sukupuolta (kuvio 1). Kyselyyn vastanneista naiset olivat kaikista aktiivisimpia ja myös selkeästi aktiivisempia kuin miehet.

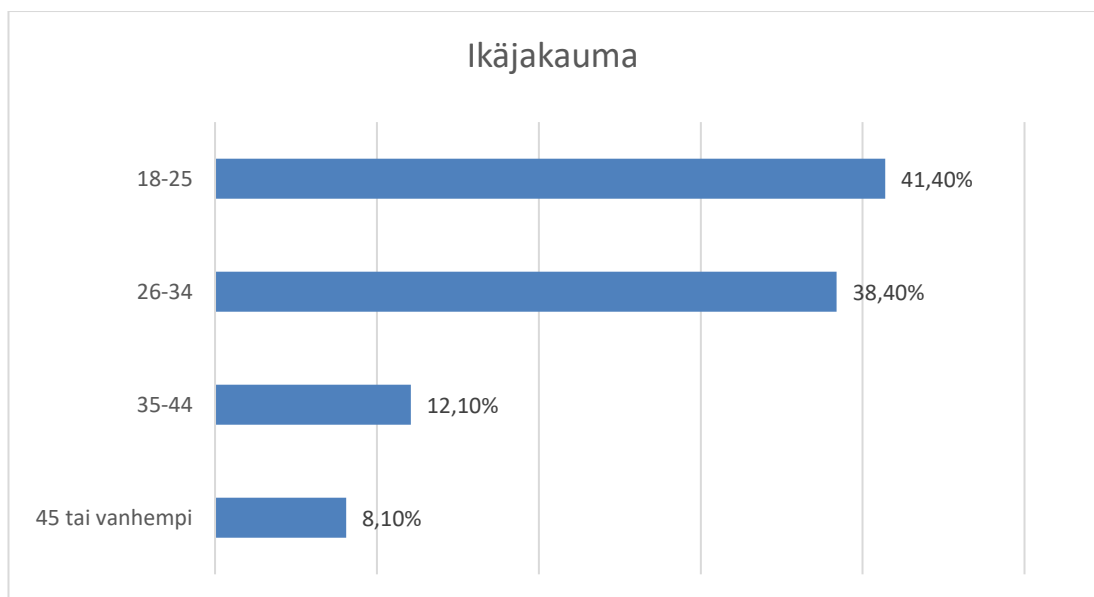
Kuvio 1. Sukupuolijakauma

Kuviosta 2 on nähtävissä, että suurin osa vastanneista oli koulutustasoltaan toisen asteen koulutuksen suorittaneita. Vain pienellä osalla oli korkeakoulututkinto.

Kuvio 2. Koulutustaso

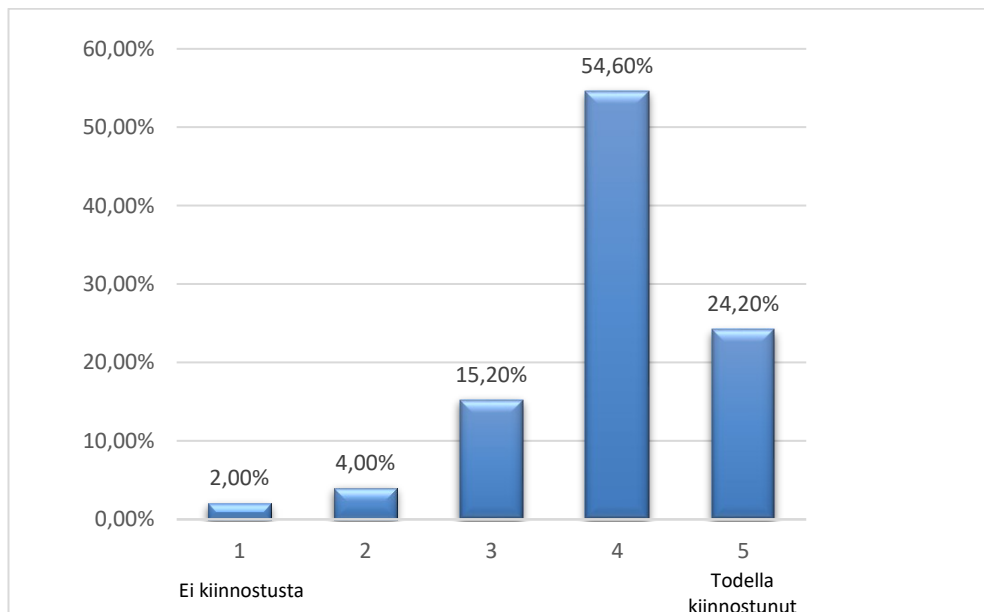
Vastaajien ikäjakaumasta (kuvio 3) käy ilmi, että suurin osa vastaajista oli 18–25 vuoden iässä. Hieman vähemmän vastaajia oli 26–34 vuoden ikäluokassa. Vastaajista 20 % oli iältään yli 35-vuotiaita. Yli 80 % vastanneista oli 18–34-vuotiaita nuoria aikuisia.

Kuvio 3. Ikäjakauma

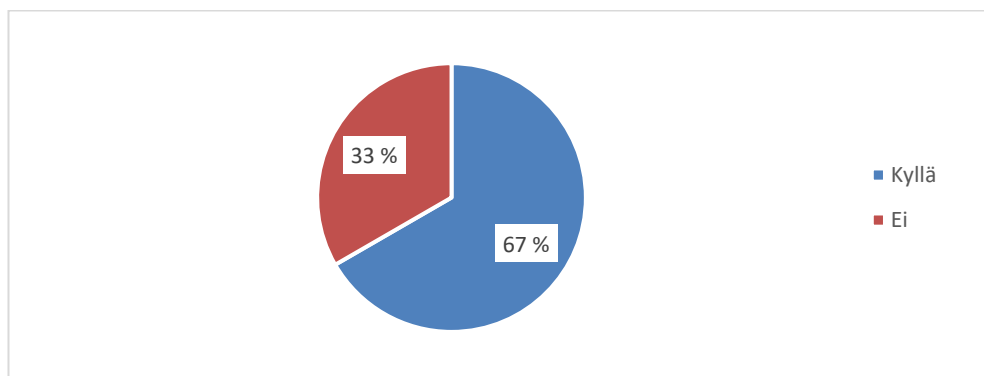
5.3 Tulokset

Kyselyn tuloksista oli ilahduttavaa huomata, että kyselyyn vastanneet olivat suurimmaksi osaksi kiinnostuneita sijoittamisesta (kuvio 4). Myös ilahduttavaa oli nähdä, että kyselyyn nähtiin vaivaa vastata, vaikka aihepiiri ei osunutkaan omiin kiinnostuksen kohteisiin. Jopa 79 % vastaajista koki olevansa aiheesta kiinnostuneita, 15 % vastasi kiinnostuksensa olevan neutraalilla tasolla ja 6 % ei ollut kiinnostuneita sijoittamisesta tai koki kiinnostuksensa sijoittamiseen vähäiseksi.

Kuvio 4. Kiinnostus sijoittamiseen

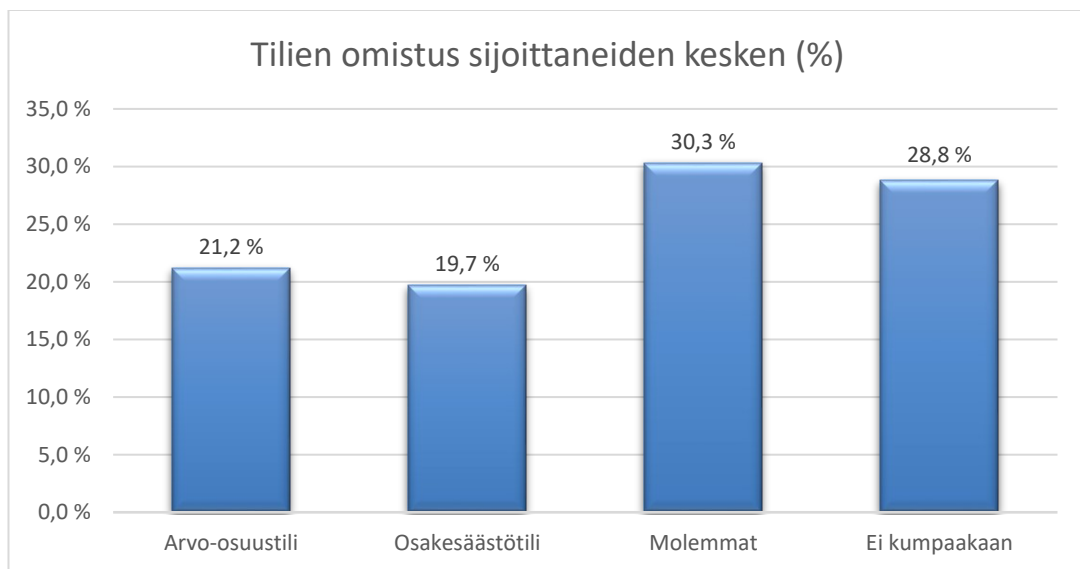
Kyselyyn vastanneista Lapin ammattikorkeakouluopiskelijoista 66 henkilöä (67 %) sijoittaa ja 33 (33 %) ei ole aloittanut sijoittamista, kuten nähdään kuviossa 5.

Kuvio 5. Sijoittamisen aloittaneiden jakauma

5.3.1 Kysymykset sijoittaville

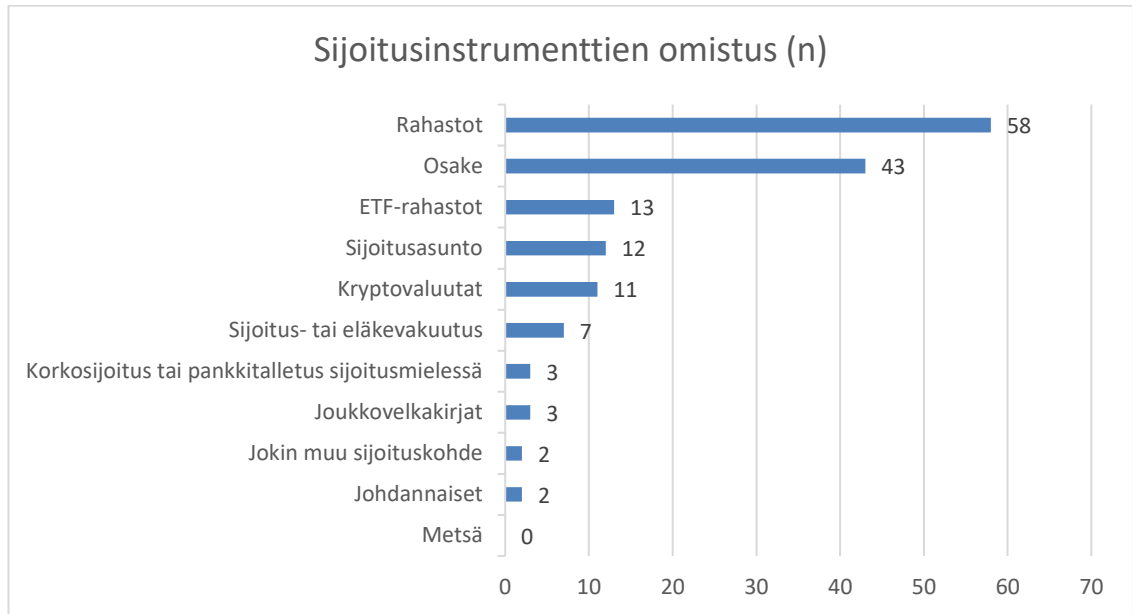
Sijoittavien osalta noin 30 % vastaajista ei omista arvo-osuus- eikä osakesäästötiliä. Esimerkiksi rahaston ostamiseen ei tarvitse arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä, ja suurin osa kyselyyn vastanneista sijoittaa rahastoihin. Sen sijaan n. 30 % vastaajista omistaa kummankin tilin. Tileistä arvo-osuustili on hieman yleisempi, mikä on loogista, koska niitä on mahdollisuus omistaa useampia ja mahdollisia sijoituskohteita on enemmän. Osakesäästötilejä voi olla ainoastaan yksi ja se on myös rajoitetumpi mahdollisten sijoitusinstrumenttien osalta.

Kuvio 6. Arvo-osuustilin ja osakesäästötilin omistus (%-osuus vastanneista)

Teoriaosuudessa esitellyn Finanssialan vuonna 2023 tekemän tutkimuksen ja aineiston perusteella yleisin sijoituskohte on ollut rahastot. Näin kävi ilmi myös tässä tutkimuksessa, kuten kuvio 7 osoittaa. Vastanneista 58 sijoittaa rahastoihin. Sijoitusinstrumenteista rahastoihin sijoittaa 87,9 % vastanneista, eli niistä, jotka sijoittavat. Toiseksi suosituin sijoituskohte on osakkeet, joihin sijoittaa 43 (65,2 %). Kolmanneksi suosituin kohde on niukasti ETF (19,7 %), joihin sijoittaa 13 vastaajaa ja sen jälkeen ovat sijoitusasuntoon (18,2 %), kryptoihin (16,7 %) sekä sijoitus- tai eläkevakuutukseen (10,6 %) sijoittavat. Vähiten suosituimpia sijoituskohteita olivat joukkovelkakirjat (4,5 %), korkosijoitus tai pankkitalletus sijoitusmielessä (4,5 %), johdannaiset (3 %) ja metsä (0 %). Metsään sijoittamisessa on kuluja ja se vaatii sijoittajalta aikaa, minkä vuoksi se voi olla opiskelijoiden elämäntilanteeseen nähden haastava sijoituskohteena. Kyselyyn vastanneista

kukaan ei ilmoittanut sijoittavansa metsään. Kaksi kyselyyn vastanneista (3 %) ilmoitti sijoittavansa johonkin muuhun kohteeseen, kuin mitä on edellä mainittu.

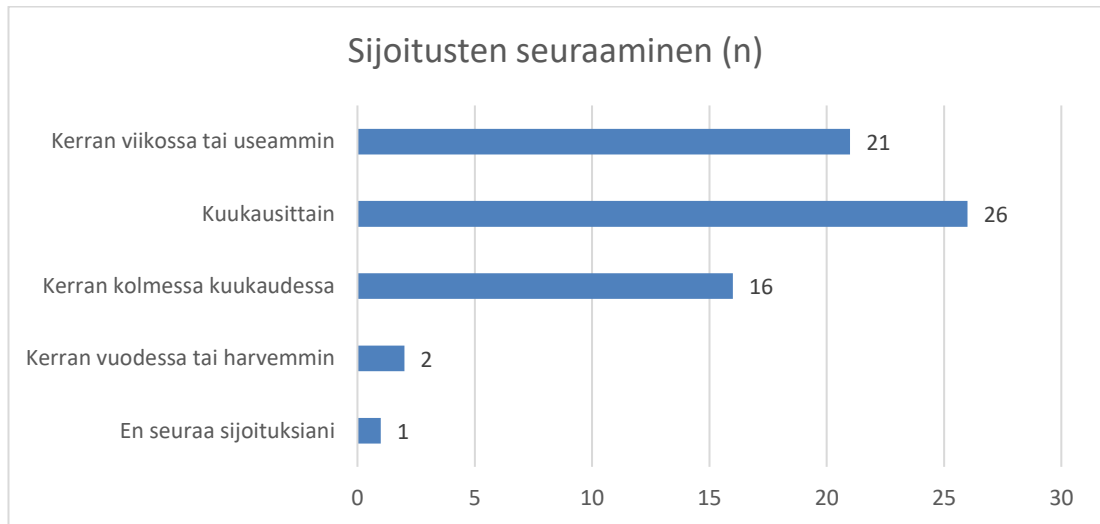
Kuvio 7. Sijoitusinstrumenttien omistus sijoittavien keskuudessa

Sijoittavien osalta 71,2 % vastanneista sijoittaa kuukausittain, kuten kuviosta 8 nähdään. Vastaajista sen sijaan 9,1 % sijoittaa kerran kolmessa kuukaudessa ja 4,5 % kerran vuodessa tai harvemmin. Kyselyyn vastanneista peräti 15,2 % ei sijoita säännöllisesti. Kuukausisijoittaminen on todella yleistä rahastoon sijoittamisessa. Ottaen huomioon rahastoihin sijoittavien osuuden, joka oli suuri, kuukausittain sijoittamisen voi olettaa nousevan yleisimmäksi vaihtoehdoksi. Myös osa sijoittaa kuukausittain palkanmaksun yhteydessä.

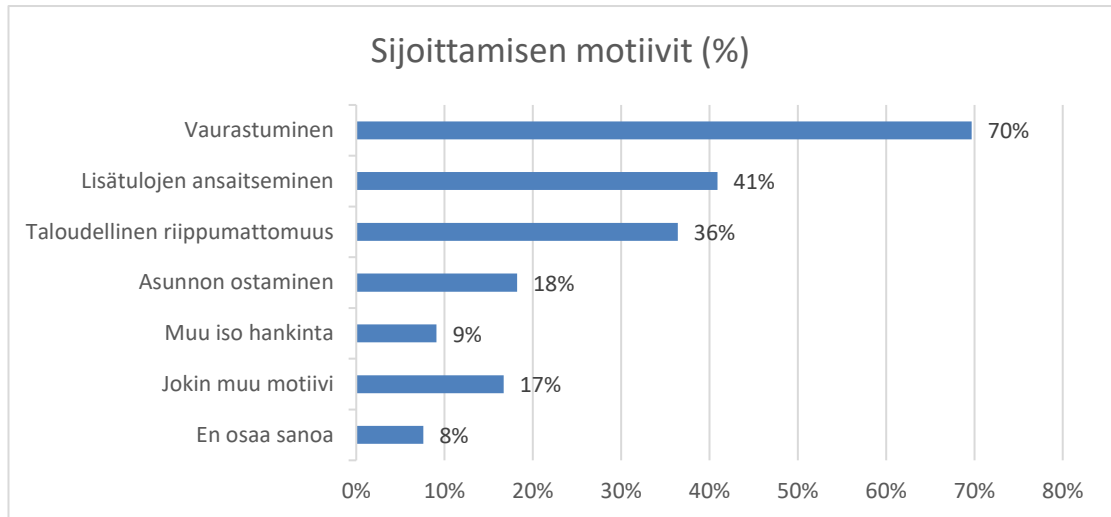
Kuvio 8. Sijoittamisen säännöllisyys

Kyselyssä sijoittamisen aloittaneita oli kaiken kaikkiaan 66. Vastaajista eniten seurataan sijoituksia kuukausittain, jonka ilmoitti 26 kysymykseen vastanneista (kuvio 9). Kerran viikossa tai useammin sijoituksiaan seuraavia oli puolestaan 21 vastaajaa ja kerran kolmessa kuukaudessa 16 vastaajaa. Sijoittamisen aloittaneista kaksi ilmoitti seuraavansa sijoituksiaan kerran vuodessa tai harvemmin ja yksi ei seurannut sijoitustensa tilannetta.

Kuvio 9. Sijoitusten seuraaminen

Sijoittavilta kysyttiin seuraavaksi heidän motiivejaan sijoittamiselle. Sijoittamisen motiivien vastaukset on esitetty kuviossa 10. Kysymyksessä sallittiin vastaajien osalta useita motiiveja sijoittamiselle. Yleisin syy sijoittamiselle oli vaurastuminen, jonka ilmoitti 69,7 % vastaajista. Toiseksi eniten vastaajat ilmoittivat motiivikseen lisätulojen ansaitsemisen, jonka osuus oli 40,9 %, ja kolmanneksi taloudellisen riippumattomuuden saavuttamisen, jonka osuus oli 36,4 %. Vastaajista 18,2 % ilmoitti motiivikseen asunnon ostamisen ja 9,1 % jonkin muun ison hankinnan. Vastaajien joukosta 16,7 % ilmoitti sijoittamisen motiivikseen jonkin muun, kuin mitä muissa vastausvaihtoehdoissa oli listattuna ja 7,6 % ei osannut sanoa motiivejaan sijoittamiselle.

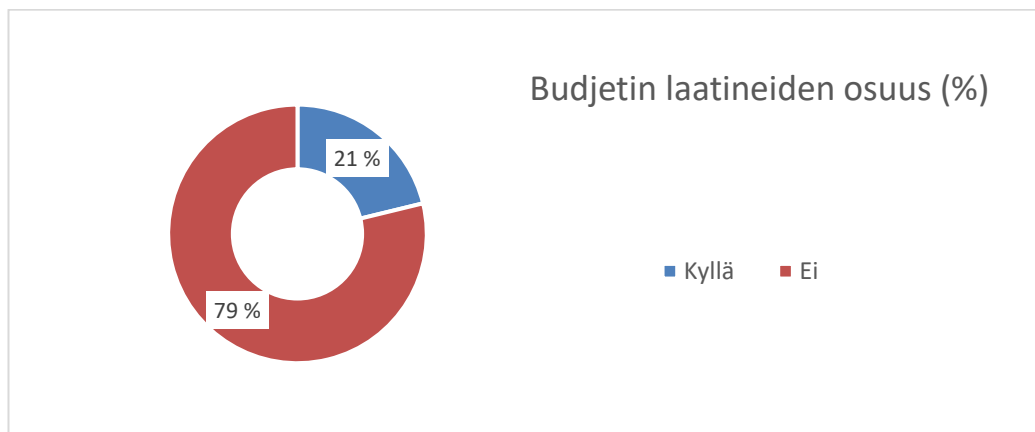

Kuvio 10. Sijoittamisen motiivit (%-osuus vastanneista)

5.3.2 Kysymykset heille, jotka eivät sijoita

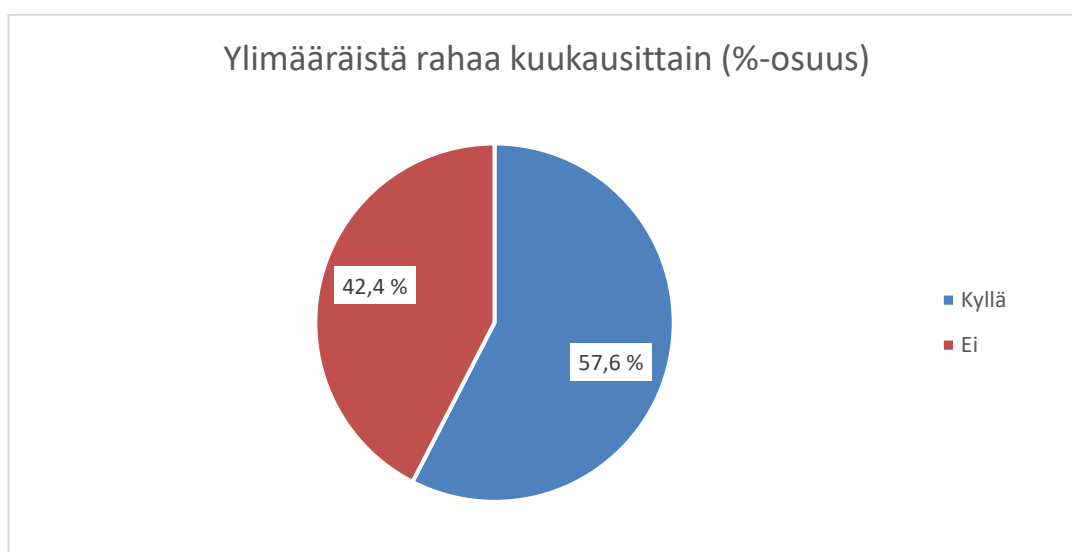
Vastaajista 33 ei ollut aloittanut sijoittamista. Sijoitustoimintaan liittyy aina riski vähintäänkin varojen osittaisesta menettämisestä, eikä näin ole suositeltavaa sijoittaa varallisuutta, jota ei ole valmis menettämään. Sijoitustoiminnan aloittaminen on suositeltavaa ainoastaan silloin, kun säännöllisiä tuloja on enemmän kuin säännöllisiä menoja. Sijoitustoimintaa aloitettaessa on tärkeää, että sijoittamistoiminnan aloittava laatii itsellensä kuukausittaisen budjetin, eli arvion omista tuloistaan ja menoistaan.

Heistä, jotka eivät sijoita, seitsemän on laatinut itselleen kuukausittaisen budjetin. Puolestaan suurin osa eli 26 vastanneista ei ole laatinut itselleen kuukausibudjettia (kuvio 11).

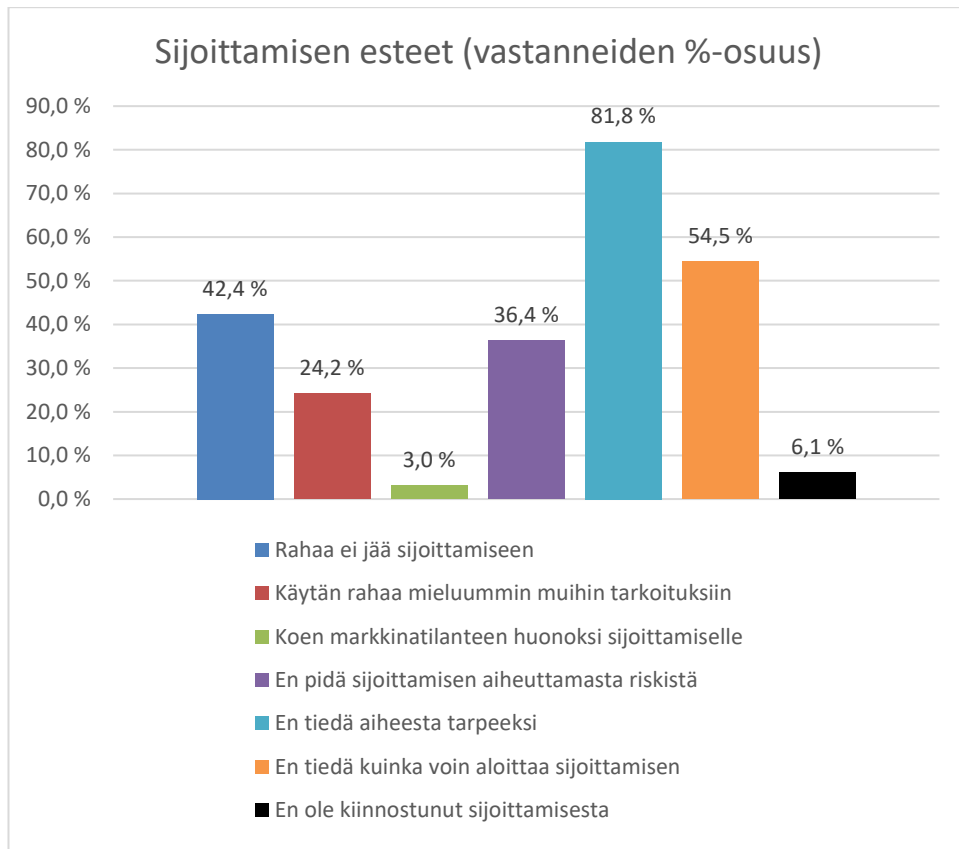
Kuvio 11. Kuukausittaisen budjetin laatineiden osuus

Vastaajista 19 ilmoitti rahaa jäävän yli kuukausittain, kun taas 14 vastaajaa (42,4 %) ilmoitti, että rahaa ei jää yli kuukausittain (kuvio 12). Kysymys oli laadittu osin vahvistamaan vastaajien tietojen paikkaansa pitävyyttä, ja tätä testattiin kysymällä samoja asioita useamman kerran eri kysymyksissä. Vastausten lukumäärät täsmäsivät tältä osin, joka vahvistaa, että kysymyksiin on vastattu johdonmukaisesti.

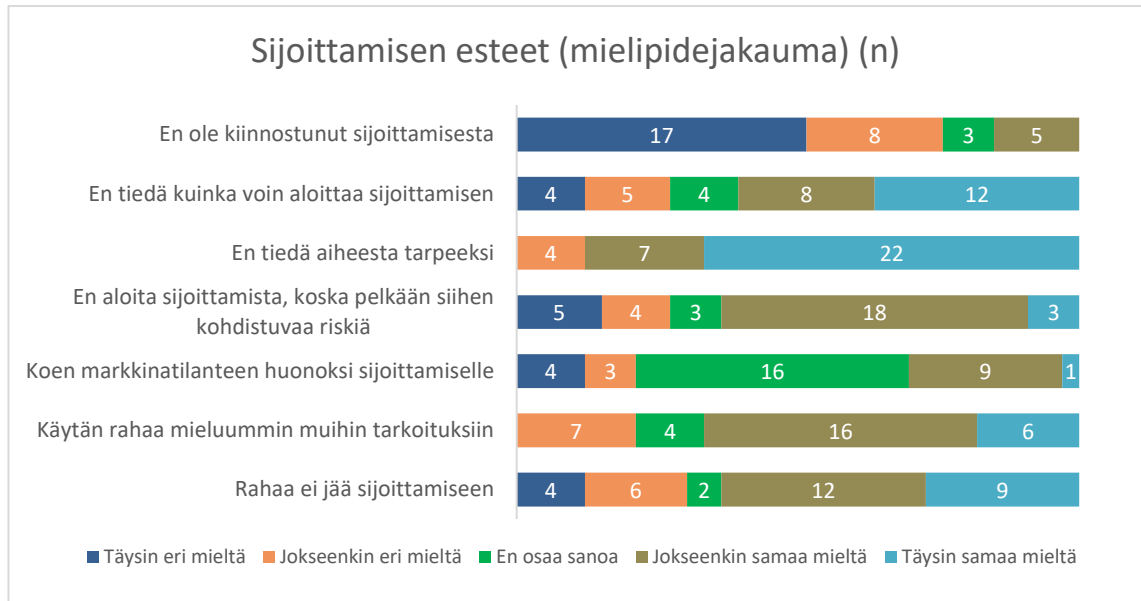
Kuvio 12. Vastanneiden rahatilanne kuukausittain heidän osaltaan, jotka eivät sijoita (ylimääräisen rahan jääminen kuukausittain)

Heille, jotka eivät sijoita, esitettiin väittämiä, joista he pystyivät valitsemaan useita vaihtoehtoja, joita he kokevat olevan esteenä sijoittamiselle. Vastausvaihtoehdot ja vaihtoehdon valitsemisen prosenttiosuudet näkyvät kuviossa 13. Vastaajista 81,8 % koki esteenä sijoittamiselle, että eivät tiedä aiheesta tarpeeksi. Yli puolet vastaajista (54,5 %) koki esteenä, etteivät tiedä, kuinka sijoittamisen voi aloittaa. Seuraavaksi yleisin este koettiin olevan, että rahaa ei jää sijoittamiseen. Vastaajista väittämän valitsi 42,4 %, joka oli sama osuus vastanneista, kuin he, jotka ilmoittivat edellisessä kysymyksessä (kuvio 12), että rahaa ei jää kuukausittain yli. Vastanneista 36,4 % koki esteeksi sijoittamiselleen sen, että he eivät pidä sijoittamisen aiheuttamasta riskistä. Vastanneista 24,2 % ilmoitti käyttävänsä rahaa mieluummin muihin tarkoituksiin. Kaksi vastaajaa koki esteenä sijoittamiselle, että eivät ole kiinnostuneista sijoittamisesta. Yksi vastanneista koki huonon markkinatilanteen esteeksi sijoittamiselle.

Kuvio 13. Sijoittamisen mahdolliset esteet heidän osaltaan, jotka eivät sijoita (prosenttiosuus kuvastaa, kuinka moni vastanneista kokee vaihtoehdon mahdollisena esteenä sijoittamiselleen)

Seuraavaksi kyselyssä kysyttiin tarkempaa näkemystä edellisen kysymyksen väittämiin. Esitetyn kysymyksen avulla saatiin näkyväksi kaikkien vastaajien mielipide myös sellaisiin väittämiin, mitä he ei eivät välttämättä tulleet aiemmin valinneiksi. Väittämien vastausten jakaumat on esitetty kuviossa 14. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää vastaajien mielipidettä väittämiin ja vahvistamaan edellisen kysymyksen väittämien todenmukaisuutta. ”En osaa sanoa” vaihtoehto oli tärkeä laatia, että jokaiselle vastaajalle löytyy valittava vaihtoehto kyselyssä. Tulokset osoittautuivat pääosin yhteneväisiksi edellisen kysymyksen kanssa ja vahvistivat saatuja tuloksia. Eniten samaa mieltä oltiin väittämästä ”En tiedä aiheesta tarpeeksi”. Vastanneet käyttävät rahaa mieluummin muuhun, kuin sijoittamistarkoitukseen, sillä 16 (49 %) oli väittämän kanssa jokseenkin samaa mieltä ja sen lisäksi 6 (18 %) oli täysin samaa mieltä.

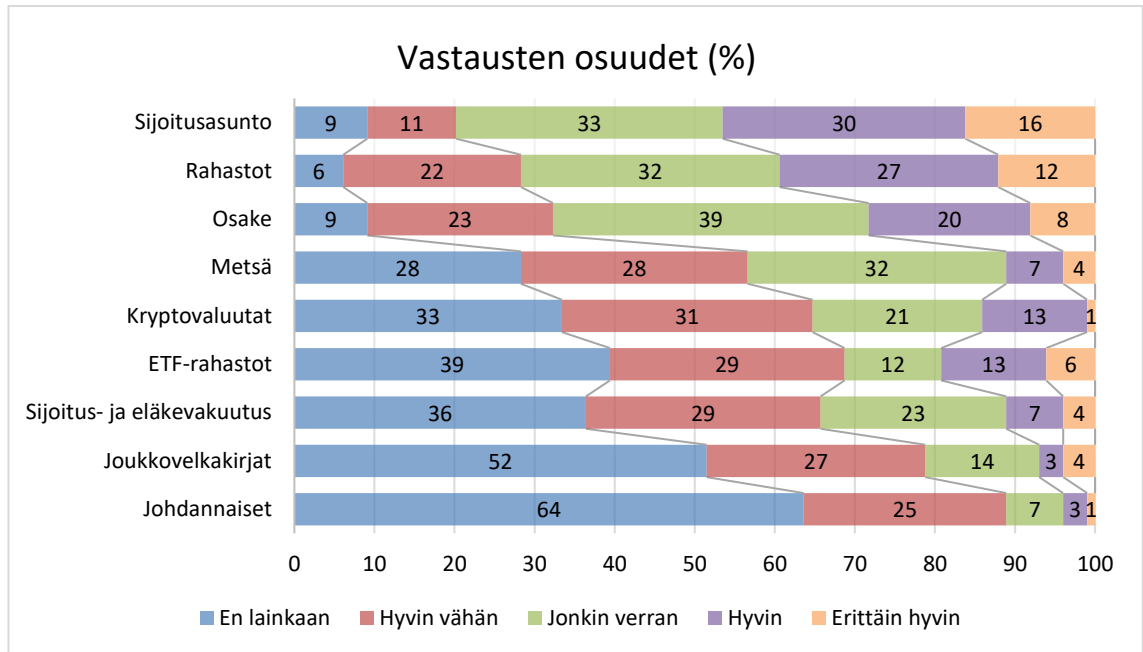

Kuvio 14. Sijoittamisen mahdolliset esteet (vastaajien mielipidejakauma annettuihin väittämiin)

Tulokset olivat hyvä vahvistus myös sille, että kyselyn väittämät olivat pääosin osuvasti valittuja, koska väittämät keräsivät mielipiteitä puolesta ja vastaan. En osaa sanoa -vaihtoehdon osuus väittämässä jäi pieneksi yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Kuvioista 14 nähdään, että väittämään ”Koen markkinatilanteen huonoksi sijoittamiselle” otettiin kantaa kaikista vähiten, sillä peräti 16 (49 %) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään väittämään.

5.3.3 Sijoitustietämyksen kysymykset

Kysymyksessä haettiin tunnetuimpia sijoituskohteita, ja kerättiin tietoa, kuinka hyväksi vastaajat kokivat oman tietämyksensä käytetyimmistä instrumenteista. Tietämyksen testaaminen objektiivisesti vaatisi laaditun testin tietämyksestä, joten tutkimuksessa kysyttiin mieluummin vastaajan subjektiivista tietämystä sijoituskohteista. Kuten kuvioista 15 voidaan tulkita, keskimääräisesti parhaiten tunnettuja sijoituskohteita olivat sijoitusasunto, rahastot ja osakkeet. Suurin osa vastaajista koki tuntevansa kyseisiä sijoituskohteita hyvin tai ainakin jonkin verran. Alle kolmasosa vastaajista tunsikin kyseisiä sijoituskohteita hyvin vähän tai ei lainkaan.

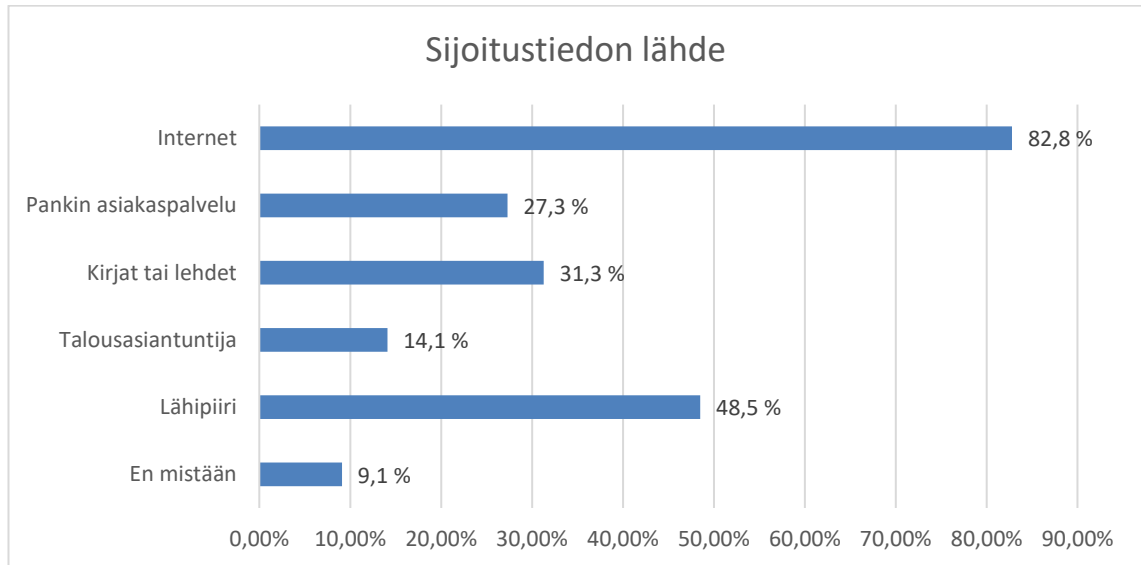
Kuvio 15. Sijoitusinstrumenttien tuntemus (kaikista vastanneista)

Sijoituskohteista metsä, ETF-rahastot, kryptovaluutat sekä sijoitus- ja eläkevakuutus olivat melko tasaisena joukkona seuraavaksi tunnettuja kohteita. Metsä tunnettiin keskimäärin hieman paremmin tästä joukosta, sillä kolmasosa koki tuntevansa kohdetta jonkin verran. Tästä instrumenttien ryhmästä kuitenkin yli puolet vastaajista koki tuntevansa sijoitusinstrumentteja hyvin vähän tai ei lainkaan. Asteikolla 1–5, jossa 1 kuvastaa vaihtoehtoa ”en lainkaan” ja 5 kuvastaa vaihtoehtoa ”erittäin hyvin”, vastausten keskiarvo asettui välille 2,1–2,3 eli keskimäärin kohteista tiedettiin hyvin vähän.

Vähiten tunnetuiksi sijoitusinstrumenteiksi koettiin joukkovelkakirjat ja johdannaiset. Yli puolet (52 %) vastaajista ei tuntenut kohdetta lainkaan ja sen lisäksi 27 % koki tuntevansa kohdetta hyvin vähän. Johdannaiset olivat sijoituskohteena vähiten tunnettu. Vastaajista 64 % ei tuntenut kohdetta lainkaan ja 25 % hyvin vähän.

Aineiston mukaan sijoittamiseen liittyen tietoa etsitään eniten internetistä (kuvio 16). Toiseksi eniten ja melkein puolet vastaajista etsii tietoa lähipiiriltään. Tulos vahvistaa aikaisemmin tehtyjä havaintoja siitä, että Suomessa sijoittamisesta puhutaan yhä avoimemmin lähipiirin kanssa. 31 % etsii tietoa kirjoista ja lehdistä

sekä 27 % pankin asiakaspalvelusta. 14 % vastanneista kääntyy talousasiantuntijan puoleen ja 9 % ei etsi tietoa mistään sijoittamiseen liittyen.

Kuvio 16. Sijoitustiedon lähde

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli, kuinka moni Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoista sijoittaa ja kuinka paljon he tietävät sijoittamisesta. Tutkimusongelmaa lähdettiin ratkaisemaan selvittämällä Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoitustoiminnan yleisyyttä ja kiinnostusta sijoittamiseen. Lisäksi opiskelijoilta tiedusteltiin heidän kokemiaan mahdollisia esteitä sijoitustoiminnan aloittamiselle.

Tutkimusongelmaan löytyi vastauksia tutkimuksen pohjalta laaditun kyselyn avulla. Kyselyn tulokset olivat linjassa tutkimuksen viitekehyksen kanssa suomalaisten kotitalouksien ja nuorten sijoituskäyttäytymisestä ja sijoituskohteiden valinnasta. Kiinnostusta sijoittamiseen on, sillä vastaajista suurin osa on jo aloittanut sijoittamisen, ja kyselyn tulosten mukaan kiinnostus on keskimäärin merkittävästi lähempänä kiinnostusasteikon positiivista ääripäätä. Tämä on positiivinen signaali ajatellen nuorten aikuisten sijoituskäyttäytymistä ja taloudellista hyvinvointia. Kyselyyn vastanneista suurin osa oli jo aloittanut sijoittamisen, eli sijoitustoiminta oli yleistä aineiston perusteella. Myös osakesäästötilejä oli monella jo käytössä, vaikka tämä on pitkässä juoksussa ollut melko tuore lisäys arvopaperisijoittamisen kentällä.

Käytetyimmät sijoitusinstrumentit olivat odotetusti rahastot ja osakkeet, mutta jonkin verran kiinnostusta vastaajien keskuudessa oli myös muille sijoitusinstrumenteille. Tässä aineistossa kryptovaluutat nousivat hieman enemmän esille kuin muissa tutkimuksissa. Todettakoon myös, että metsään sijoittamisen osuus tässä aineistossa tulee pienenä yllätyksenä verrattaessa muihin aineistoihin, mutta ei myöskään tarkoita sitä, etteikö metsää kuitenkin omistettaisiin. Kyse-lyssä vastaajille painotettiin, että sijoittamisella tarkoitetaan pyrkimystä tavoitella sijoitettua varallisuutta vastaan tuottoa ja on aina vastaajan tulkinnanvaraista, laskeeko omaisuutta sijoitukseksi.

Vastaajien sijoituskäyttäytyminen oli kohtuullisen aktiivista, sillä sijoitusten tilan- netta seurattiin eniten kuukausitasolla ja varallisuuden sijoittaminen oli säännöl- listä. Sijoitusten ja markkinoiden seuraaminen on nykyään helppoa, kun tilin saa

auki puhelimesta ja talousuutiset ovat muutaman painalluksen päässä. Sijoittamiseen suhtaudutaan pitkäjänteisesti ja sijoittamisen motiivina on vaurastuminen ja lisätulojen ansainta. Myös taloudellista riippumattomuutta tavoitellaan. Vastauksissa 16,7 % ilmoitti jonkin muun syyn kuin mitä kyselyssä oli. Näin suuri osa kertoo siitä, että kyselylomakkeen suunnittelussa olisi ollut hyvä ottaa huomioon antamalla laajemman kattauksen vastausvaihtoehtoja tai avoimen kysymyksen.

Henkilöille, jotka eivät ole sijoittamista aloittaneet, esitettiin kysymyksiä rahan käytöstä, budjetista ja väittämiä sijoittamisen esteisiin liittyen. Joukolle suunnattujen kysymysten vastausmäärä jäi aineistossa pieneksi, koska myös heidän edustama lukumäärä oli pieni aineistossa. Vastaukset näyttäytyivät johdonmukaisina vähäisistä vastausmääristä huolimatta. Kysymykset oli laadittu siitä näkökulmasta, että saataisiin selville, onko sijoittaminen taloudellisesti mahdollista, ja mikäli on, mitkä ovat mahdollisesti suurimmat syyt sijoittamisen aloittamisen tiellä. Luonnollisesti ylimääräisen sijoitettavaksi riittävän varallisuuden puuttuminen on yksi syy. Tutkimuksen tuloksien valossa käy ilmi, että suurin syy on kuitenkin puutteelliset tiedot ja taidot sijoittamiseen liittyen. Jo pelkästään sijoittamisen aloittaminen koetaan haasteena, sillä yli puolet vastaajista koki, etteivät tiedä, kuinka sijoittamisen voisi aloittaa. Tämä on tärkeä huomio, kun mietitään sijoittamisen tietoisuuden kasvattamisen mahdollisuutta. Kiinnostusta aiheeseen aineiston perusteella on vahvasti.

Ammattikorkeakoululaisten tietämys varsinkin käytetyimmistä sijoitusinstrumenteista, kuten rahastoista, osakkeista sekä sijoitusasunnosta vaikutti olevan kohdullisella tasolla ja tietoa haetaan useista eri lähteistä. Tutkimuksen lopputuloksista voidaan päätellä, että sijoittamisesta keskustelemisesta lähipiirin kanssa on tullut yleisempää, kuin mitä aiemmin on tullut esille esimerkiksi Pellisen (2009) väitöskirjassa.

Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta. Tutkimus on reliabelia, kun käytetty mittari tuottaa samat tulokset eri mittauskerroilla. Näin saadut tulokset eivät johdu sattumasta. Esimerkiksi samaa asiaa mitataan kahden kysymyksen avulla (Vilkkä 2007, 149). Kyselylomakkeeseen oli sisällytetty

samojen asioiden kysyminen useammassa kohdassa eri tavalla. Tulokset näyttyivät kuitenkin toisteisesti samankaltaisina. Kysymysten asettelu nostaa tutkimuksen reliabiliteettia. Heikentävänä tekijänä reliabiliteetille on otoskoko, joka jäi hieman pienemmäksi, kuin olisi toivonut. Kysymyksessä sijoittavien motiiveista voi myös olla mittausvirhe, jossa vaurastuminen yhtenä vaihtoehtona oli selkeästi valituin, mutta vaurastumiseksi voidaan tulkita myös muiden vaihtoehtojen valitseminen. Kysymykseen vastatessa voi tulla eroja tulkinnassa eri vastaajien välillä ja vaurastuminen vaihtoehtona on mahdollisesti liian yleispätevä.

Tutkimuksen validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata (Vilkkä 2007, 150). Esimerkiksi kyselylomakkeeseen vastanneet ovat saattaneet käsittää kysymyksen aivan toisin kuin tutkija on ajatellut. Jos tutkija käsittelee saatuja tuloksia edelleen oman ajattelumallin mukaisesti, saattaa mittari aiheuttaa tulokseen virhettä (Hirsjärvi ym. 2007, 226–227). Tutkimuksen kyselylomakkeen suunnitteluun panostettiin tutkimuksessa todella paljon ja tämä nostaa tutkimuksen validiutta. Teoreettisten käsitteiden operationalisoinnissa onnistuttiin hyvin, kuten esimerkiksi sijoitusinstrumentin sijaan kyselylomakkeella puhuttiin arkikielen mukaisesti sijoituskohteista ja -tuotteista. Sähköisessä kyselylomakkeessa vaadittiin jokaiseen kohtaan vastaamista, jotta kyselyssä pääsi etenemään. Vastausvaihtoehtoja oli annettu monivalintakysymyksissä mahdollisimman paljon, jotta vastaajan oli helppo löytää itselleen sopiva vaihtoehto. Kyselyn aloittaneiden osalta mielenkiinto vastata kyselyyn säilyi loppuun saakka, sillä 94 % aloittaneista vastasi kyselyyn kokonaan aloitettuaan.

LÄHTEET

Anderson, N. & Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita.

Danske Bank 2022. Taloudellinen mielenrauha 2022 – raportti. Viitattu 2.9.2023 <https://danskebank.fi/-/media/pdf/danske-bank/fi/fi/taloudellinen-mielenrauha--raportti-2022.pdf?rev=0de18aaa833c4b8ba6c5968098ffeab8&hash=15A8738A4C92B6FD53FBF3188A3EC391>.

Finanssiala ry 2023. Säästäminen ja luotonkäyttö 2023 – tutkimusraportti. Viitattu 2.9.2023 <https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2023/05/saastaminen-ja-luotonkaytto-2023-perusraportti.pdf>.

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S. – Remes, P. – Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hämäläinen, K. 2005. Sijoittajan käsikirja. Helsinki: Talentum.

Hämäläinen, K. 2014. Sijoittaminen – opas uteliaille. Pörssisäätiö. Viitattu 6.8.2023 https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/08/sijoitus-opas_2014_fin_final_low1.pdf.

Johansson, P. E., Eerola, M., Innanen, A., Viitala, J. & Alasaarela, M. 2019. Lohkoketju: Tiekartta päättäjille. Helsinki: Alma Talent Oy.

Kallunki, J., Martikainen, M. & Niemelä, J. E. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kullas, E. & Oksanen, A. 2020. Ryysyistä rikkauksiin – Suomalaiset ei tarvitse vappusatasia vaan enemmän kansankapitalismia. Elinkeinoelämän valtuuskunta 2020. Viitattu 2.9.2023 <https://www.eva.fi/wp-cotent/uploads/2020/01/eva-artikkeli-13.1.2020.pdf>.

Metsänhoitoyhdistys 2023. Metsä sijoituksena. Viitattu 1.10.2023 <https://www.mhy.fi/metsatietoa/metsa-sijoituksena>.

Nordea 2021. Nordean kyselytutkimus 2021. Viitattu 2.9.2023 <https://www.nordea.com/fi/media/2021-06-22/nordean-tutkimus-sijoitetut-summat-ovat-lahes-tuplaantuneet-muutamassa-vuodessa>.

Nummenmaa, L. 2006. Tilastolliset menetelmät. Helsinki: Tammi.

Osakesijoittaja 2024a. Metsään sijoittaminen. Viitattu 31.1.2024 <https://osakesijoittaja.fi/muut-sijoitusartikkelit/metsaan-sijoittaminen/>.

Osakesijoittaja 2024b. Valuuttakauppa 2024. Viitattu 31.1.2024 <https://osakesijoittaja.fi/valuuttakauppa/>.

Osakesijoittaja 2024c. Kryptovaluutat 2024. Viitattu 30.1.2024 <https://osakesijoittaja.fi/kryptovaluutat/>.

Osakesijoittaja 2024d. Kryptovaluuttasijoittaminen 2024. Viitattu 30.1.2024 <https://osakesijoittaja.fi/kryptovaluuttasijoittaminen/>.

Pellinen, A. 2009. Sijoitusrahastoasiakkaiden taloudellinen kyvykkyys ja tulevat lisäsijoituspäätökset. Väitöskirja, Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 2.9.2023 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7895-2>.

Pörssisäätiö 2022. Sijoittajabarometri kevät 2022. Viitattu 2.9.2023 https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2022/05/Sijoittajabarometri_kevat_2022_sivut.pdf.

Pörssisäätiö 2023. Sijoituskoulu – Osa 5: Sijoituskohteet ja niiden valinta. Viitattu 6.8.2023 <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoituskohteet-valintakriteerit/>.

Pörssisäätiö 2024. Osakesäästötilejä avattu yli 330 000. Viitattu 31.1.2024 <https://www.porssisaatio.fi/perehdy-tutkimuksiin/porssisaation-tilastot/osakesaastotilien-maara/>.

Ranta, M. 2022. Young people's financial capability Taking care of your finances is taking care of yourself. Perspectives on Youth, Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of Youth. Viitattu 2.9.2023 <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/136289168/Perspectives+Ranta+17-10.pdf/873a5c7c-0250-f0f0-cbad-b0e6f2a0b633>.

Suomen Pankki 2023. Kotitalouksien osakeomistusten arvo laski merkittävästi. Viitattu 1.9.2023 https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot2/tilastotiedotteet_fi/historia/2023/kotitalouksien-osakeomistusten-arvo-laski-merkittavasti/.

Tilastokeskus 2023. Pörssiosakkeita tai sijoitusrahastoja omisti 1,85 miljoonaa henkilöä vuonna 2021. Viitattu 3.9.2023 <https://stat.fi/julkaisu/cl8jw3xtu926n0cvzsj2xnhe2>.

Tilastokeskus 2023. Kotitalouksien varallisuus. Henkilöiden pörssiosakkeet ja sijoitusrahastot henkilön iän ja sukupuolen mukaan, 2009–2021. Viitattu 3.9.2023 https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vtutk/statfin_vtutk_pxt_13di.px/table/tableViewLayout1/.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Liite 1 1(6). Kyselylomake

Kysely Lapin Ammattikorkeakoululaisten sijoittamisesta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

2. Oletko kiinnostunut sijoittamisesta? *

	1	2	3	4	5	
Ei kiinnostusta	☐	☐	☐	☐	☐	Todella kiinnostunut

3. Oletko jo aloittanut sijoittamisen? *

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit "Kyllä" kysymykseen 3, vastaa seuraavaksi kysymyksiin 4-8.

Jos vastasit "Ei" kysymykseen 3, voit siirtyä vastaamaan kysymyksiin 9-14.

Edellinen

Seuraava

Liite 1 2(6). Kyselylomake

Kysely Lapin Ammattikorkeakoululaisten sijoittamisesta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

KYSYMYKSET 4-8 koskevat vastaajia, jotka **ovat jo aloittaneet** sijoittamisen.

4. Omistatko arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä? *

- Arvo-osuustili
- Osakesäästötili
- Molemmat
- En kumpaakaan

5. Mihin seuraavista sijoitustuotteista sijoitat varojasi? (Voit valita useamman vaihtoehdon) *

- Osake
- Rahastot
- ETF-rahastot
- Joukkovelkakirjat
- Korkosijoitus tai pankkitalletus sijoitusmielessä
- Sijoitusasunto
- Metsä
- Sijoitus- tai eläkevakuutus
- Kryptovaluutat
- Johdannaiset
- Jokin muu sijoituskohde

Liite 1 3(6). Kyselylomake

6. Kuinka säännöllistä sijoittamisesi on? *

- Kerran viikossa tai useammin
- Kuukausittain
- Kerran kolmessa kuukaudessa
- Kerran vuodessa tai harvemmin
- En sijoita säännöllisesti

7. Kuinka usein seuraat sijoitustesi tilannetta? *

- Kerran viikossa tai useammin
- Kuukausittain
- Kerran kolmessa kuukaudessa
- Kerran vuodessa tai harvemmin
- En seuraa sijoituksiani

8. Mikä on sijoittamisesi motiivi? (Voit valita useamman vaihtoehdon) *

- Vaurastuminen
- Lisätulojen ansaitseminen
- Taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen
- Asunnon ostaminen
- Muu iso hankinta
- Jokin muu motiivi
- En osaa sanoa

Vastattuasi kysymyksiin **4-8**, voit siirtyä vastaamaan kysymyksiin **13-17**.

[Edellinen](#)[Seuraava](#)

Liite 1 4(6). Kyselylomake

KYSYMYKSET 9-12 koskevat vastaajia, jotka eivät ole aloittaneet sijoittamista.

9. Oletko laatinut itsellesi kuukausittaisen budjetin? *

- Kyllä
 Ei

10. Jääkö sinulla rahaa yli kuukausittain? *

- Kyllä
 Ei

11. Koetko jonkin seuraavista väittämistä olevan esteenä sijoittamiselle? (Voit valita useamman vaihtoehdon) *

- Rahaa ei jää sijoittamiseen
 Käytän rahaa mieluummin muihin tarkoituksiin
 Koen markkinatilanteen huonoksi sijoittamiselle
 En pidä sijoittamisen aiheuttamasta riskistä
 En tiedä aiheesta tarpeeksi
 En tiedä kuinka voin aloittaa sijoittamisen
 En ole kiinnostunut sijoittamisesta

12. Kuinka hyvin koet seuraavien väittämien pitävän paikkaansa kohdallasi? *

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Rahaa ei jää sijoittamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän rahaa mieluummin muihin tarkoituksiin	☐	☐	☐	☐	☐
Koen markkinatilanteen huonoksi sijoittamiselle	☐	☐	☐	☐	☐
En aloita sijoittamista, koska pelkään siihen kohdistuvia riskejä	☐	☐	☐	☐	☐
En tiedä aiheesta tarpeeksi	☐	☐	☐	☐	☐
En tiedä kuinka voin aloittaa sijoittamisen	☐	☐	☐	☐	☐
En ole kiinnostunut sijoittamisesta	☐	☐	☐	☐	☐

Edellinen

Seuraava

Liite 1 5(6). Kyselylomake

Kysely Lapin Ammattikorkeakoululaisten sijoittamisesta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Kysymykset 13 ja 14 koskevat sijoitustietämystä, ja ovat tarkoitettu kaikille kyselyyn vastaajille.

13. Kuinka hyvin koet tuntevasi seuraavat sijoituskohteet? *

	En lainkaan	Hyvin vähän	Jonkin verran	Hyvin	Erittäin hyvin
Osake	☐	☐	☐	☐	☐
Rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
ETF-rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkovelkakirjat	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitusasunto	☐	☐	☐	☐	☐
Metsä	☐	☐	☐	☐	☐
Sijoitus- ja eläkevakuutus	☐	☐	☐	☐	☐
Kryptovaluutat	☐	☐	☐	☐	☐
Johdannaiset	☐	☐	☐	☐	☐

14. Mistä etsit tietoa sijoittamiseen liittyen? (Voit valita useamman vaihtoehdon) *

- Internet
- Pankin asiakaspalvelu
- Kirjat tai lehdet
- Talusasiantuntija
- Lähipiiri
- En mistään

Liite 1 6(6). Kyselylomake

Kysely Lapin Ammattikorkeakoululaisten sijoittamisesta

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Vastaa vielä lopuksi taustatietoja koskeviin kysymyksiin.

15. Sukupuoli *

- Mies
- Nainen
- Muu

16. Ikä *

- 18-25
- 26-34
- 35-44
- 45 tai vanhempi

17. Koulutustaso ennen nykyisiä opintojasi *

- Toisen asteen koulutus (Ammattikoulu / Lukio)
- Korkeakoulututkinto

Edellinen

Lähetä